

Моделювання банківської кредитної політики як фактору соціальної стабілізації населення

Постановка задачі

В теперішній час, в умовах реформування фінансово-кредитної системи в Україні, велику роль відіграють економіко-математичні методи, зокрема, - імітаційні. Вищевказані методи дозволяють оцінювати ефективність різноманітних припустимих варіантів з метою вибору із них найкращих, з точки зору критерію оптимальності без натурного експерименту та складних обчислень. Фінансово-кредитна система являє собою складну систему з різноманітною структурою та різноманітними внутрішніми зв'язками.

Беззаперечним є той факт, що стабілізація і розвиток економіки регіонів значною мірою пов'язані із впровадженням дієвої грошово-кредитної політики, формуванням ефективної банківської системи та механізмів її реалізації. Саме банківська система з її дієвим механізмом – кредитуванням, зможе стати головним рушієм соціально-економічних процесів у таких таксономічних одиницях, як регіон, оскільки кредит виступає необхідною умовою безперервності кругообігу коштів господарюючих підприємств.

Грошово-кредитна політика у будь-якій країні спрямовується на те, щоб насамперед забезпечити внутрішню і зовнішню безпеку населення та задовольнити його потреби у всьому необхідному для проживання - у житлі, їжі, одязі, речах, інфраструктурі, транспортних засобах та іншому. Управління такою системою є дуже складним і практично неможливим без використання економіко-математичних методів та моделей.

Розгляд питання банківської кредитної політики являється актуальним і першочерговим для України, так, як в даний час дуже нестабільна економічна ситуація викликає занепокоєння у внутрішніх і зовнішніх інвесторів, що в свою чергу може негативно відгукнутися на розвитку економіки в цілому.

Грошово-кредитна політика яка проводиться Національним Банком є невід'ємною частиною державного регулювання економіки. Помилки в цій області можуть привести до важких наслідків, яскравим прикладом цьому є криза 1991-95 рр. в Україні.

Необхідність розгляду даної проблеми викликана насамперед недосконалим розвитком грошово-кредитної політики в країні, що зумовлює негативні явища в суспільстві таких як бідність, зниження рівня життя населення, збільшення показника рівня безробіття, тощо.

Суть проблеми, яка порушується в даній роботі полягає в тому, щоб розробити певну економетричну модель, яка б дозволила визначити:

- вплив грошово-кредитного механізму на соціальну стабільність населення та розвиток підприємницької діяльності;
- необхідність розширення банківської інфраструктури;
- політику комерційних банків щодо зміни процентних ставок, тощо.

Метою дослідження є :

- аналіз кредитної політики комерційних банків;
- визначення соціально-економічних параметрів;
- оцінка рівня життя населення як визначального параметру моделі;
- моделювання кредитної політики банків;
- підведення підсумків по отриманим результатам.

Постановка задачі полягає у створенні економетричної моделі банківської кредитної політики, як фактору соціальної стабілізації населення регіону.

Для виконання поставленої мети в роботі будуть розв'язані наступні задачі:

Провести класифікацію існуючих моделей впливу заходів грошово-кредитної політики на реальний сектор в цілях формування теоретичної бази дослідження даної теми в Україні.

Розробити підхід до комплексного аналізу впливу грошово-кредитної політики в Україні на інвестиційну діяльність домогосподарств, об'єднуючий моделювання на мікро- і макроекономічному рівні і заснований на аналізі особливостей української економіки.

Підготувати базу мікроекономічних даних, створивши оригінальні і допрацювавши стандартні програмні засоби і методи обробки даних опитувань населення.

Розробити і реалізувати схему економетричної обробки статичних мікроекономічних даних, що формує покрокову процедуру відбору чинників соціальної стабілізації домогосподарств, оцінити роль банківського кредитування; на основі розрахунків охарактеризувати галузеві відмінності дії відібраних чинників.

Створити комплекс моделей динаміки, що дозволяє оцінити вплив грошово-кредитної політики на соціальну стабілізацію домогосподарств з урахуванням фактору банківського кредитування.

Здійснити розрахунки по модельному комплексу, оцінити механізм і ступінь впливу грошово-кредитної політики на інвестиційну діяльність домогосподарств в Україні, сформулювати умови, при яких можливе розширення цього впливу.

Для розробки моделі необхідно визначити основні групи факторів і показників. Для нашої задачі доцільно було б обрати показники які виступають в прямій залежності один від одного. Так як модель повинна виражати залежність добробуту населення від кредитної політики комерційних банків, то основними з них є:

1) соціально-економічні показники:

- середньомісячна номінальна та реальна заробітна плата найманих працівників;
- індекс споживчих цін (індекс інфляції);
- грошова маса;
- дефлятор ВВП;
- розмір споживчого кошику;
- збільшення кількості робочих місць;

2) показники діяльності комерційних банків:

- депозити юридичних осіб (у національній та іноземній валюті);
- депозити фізичних осіб (у національній та іноземній валюті);
- кредити, надані юридичним особам (у національній та іноземній валюті);
- кредити, надані фізичним особам (у національній та іноземній валюті);
- процентна ставка за кредитами в національній та іноземній валюті (середньомісячна);
- інтегральна процентна ставка за кредитами
- процентна ставка за депозитами в національній та іноземній валюті (середньомісячна);
- процентна ставка за строковими депозитами в національній та іноземній валюті (середньомісячна)
- інтегральна процентна ставка за депозитами
- норми обов'язкових резервів;
- облікова ставка НБУ
- комерційна депозитна процентна ставка
- комерційна депозитна процентна ставка

Будь-яка економічна система прагне стійкого збалансованого стану на макро-, мезо- і мікро-рівнях. При цьому важливою умовою досягнення економічної рівноваги є сукупність елементів, обумовлених організаційно-економічними відносинами в національній економіці. Визначаючи суть економічної рівноваги, як збалансованого стану економічної системи, який складається в результаті, з одного боку, що здійснюється в часі і в просторі процесу пристосування і саморегулювання господарюючих суб'єктів, а з іншою - в результаті макроекономічного регулювання, можна стверджувати, що цей стан забезпечується цілим рядом чинників. Тому до елементів економічної рівноваги, обумовлених організаційно-економічними відносинами в національній економіці, можна віднести:

- 1) просторово-адміністративну (регіональну) організацію економічних взаємозв'язків в державі;
- 2) різні об'єкти економічної інфраструктури, такі як банківська система, енергетична, транспортна і ін. функціональні підсистеми, через які реалізується економічна політика держави.

Досягненню рівноважного стану економіки як на макро-, так і на мезо-рівні сприяють наступні умови:

1. Заходи економічної політики держави (фіскальної і кредитно-грошової) приводять в рух чинники, сприяючи досягненню рівноваги функціональних ринків (товарного, грошового і ринку праці) в масштабах національної економіки.

2. Функціонування банківської системи робить безпосередній вплив на економічну рівновагу на загальнонаціональній і регіональній рівнях, оскільки створює необхідний для національного і внутрішньо-регіонального обороту об'єм грошової маси.

3. Певний ступінь рівноваги, існуючий усередині кожного регіону, оскільки на регіональних ринках формується як регіональний попит, так і регіональна пропозиція, що знаходиться під впливом загальнонаціональних і регіональних чинників.

4. Наявність і активний розвиток міжрегіональних і зовнішньоекономічних зв'язків у окремо взятого регіону, що сприяє як його успішному функціонуванню, так і досягненню рівноваги на рівні кожного регіону і національної економіки в цілому.

Особлива роль банківської системи як істотного об'єкту економічної інфраструктури, забезпечуючої умови досягнення економічної рівноваги на макро- і мезо-рівні, полягає в наступному:

- по-перше, банківська система формує грошову пропозицію, що у свою чергу впливає на рівень інфляційних очікувань в економіці;

- по-друге, перерозподіляючи тимчасово незатребувані грошові кошти і трансформуючи їх у функціонуючий капітал, комерційні банки дають поштовх до розвитку реального сектора, сприяючи найефективнішому напрямку використання засобів;

- по-третє, своєю діяльністю банки впливають на схильність населення до заощадження і, таким чином, на хід всіх мультиплікативних макроекономічних процесів;

- по-четверте, банківська система є свого роду «інформаційним центром», що акумулює інформацію про стан справ в реальному секторі. Комерційні банки в ході своєї поточної діяльності проводять аналіз процесів, що характеризують стан і розвиток виробничої сфери; спеціальні підрозділи Національного Банку в даний час здійснюють моніторинг підприємств, що відносяться до найважливіших галузей сфери матеріального виробництва регіону і надання послуг з метою отримання незалежних і оперативних оцінок економічної кон'юнктури, фінансового положення підприємств і їх інвестиційних потреб. Це дозволяє удосконалювати операційні процедури і інструменти грошово-кредитної політики, а також підвищувати її ефективність, що істотно впливає на стан Української економіки, окремих її регіонів і галузей, а отже, на досягнення рівноважного стану на макро-, мікро- і мезо-рівнях.

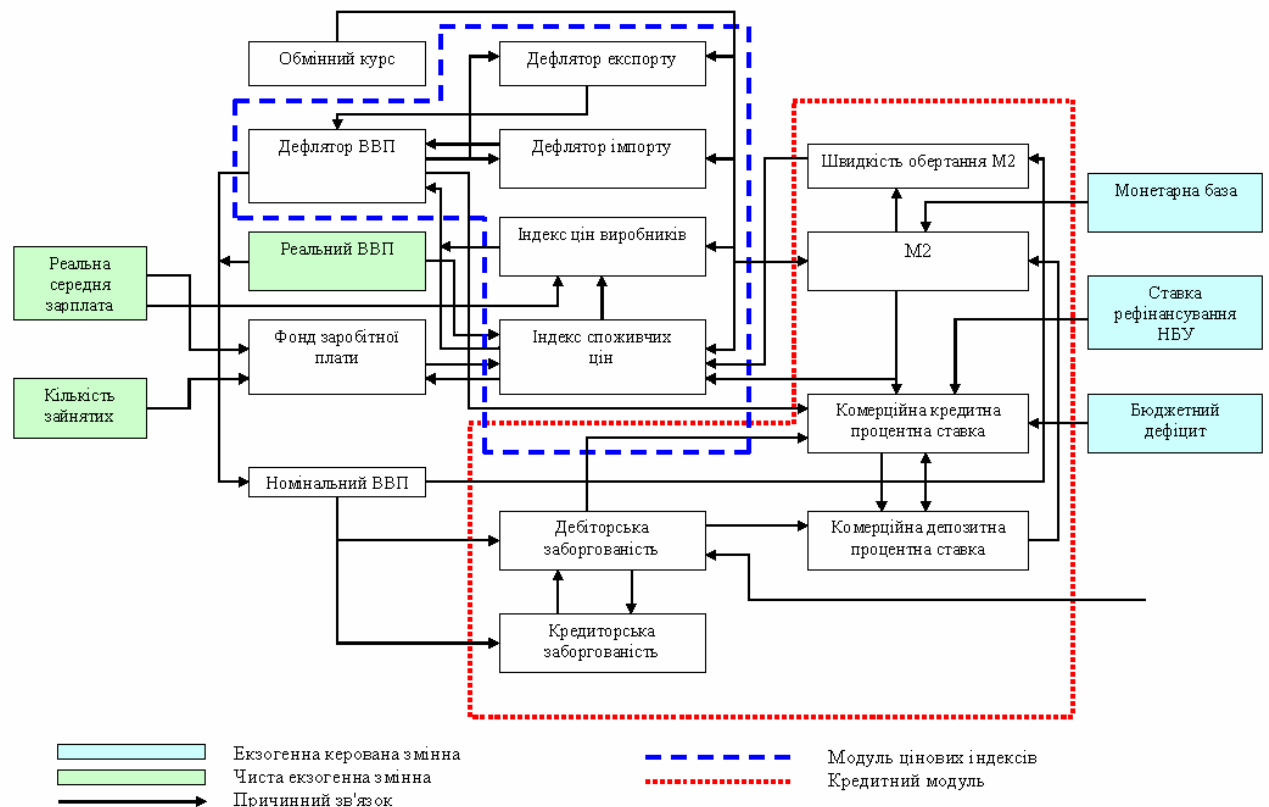
Для розв'язання поставленої задачі ми схиляємось до економетричних методів моделювання. В нашій ситуації буде використано нелінійну, багатofакторну модель за допомогою якої можна буде спрогнозувати соціально-економічне становище населення регіону після зміни одного, або декількох факторів грошово-кредитного механізму.

Запропонована нами економетрична модель грошово-кредитних відносин складається з двох основних блоків. Один з них пов'язаний з моделюванням цінкових індексів, а другий відображає переважно кредитний аспект. Крім того в модель включені певні показники, що відображають стан і динаміку реального сектора. Це пов'язано з тим, що традиційно економічна теорія використовує класичну дихотомію, тобто розрізняє номінальний і реальний сектори. Припускається, що гроші нейтральні в довгостроковому та середньостроковому періоді. Отже, модель не буде припускати вплив номінальних показників на реальні.

Першим кроком у розробці будь-якої економетричної моделі є її специфікація, тобто визначення причинно-наслідкових ланцюгів, точної форми регресійних рівнянь і тотожностей. При цьому ця, часто рутинна, робота має бути виконана дуже уважно та прискіпливо, оскільки будь-які помилки в специфікації моделі роблять неможливим використання результатів моделювання для прийняття рішень, тому потрібно перш за все забезпечити правильну специфікацію кожного рівняння та тотожності.

Загальна схема економетричної моделі є найбільш потужним інструментом на першому кроці формалізації у визначенні елементів моделі та залежностей між ними. Вона допомагає виокремити важливі зв'язки, побудувати правильно специфіковану модель і проаналізувати отримані результати.

З урахуванням вищенаведених положень пропонуємо загальну схему концепції економетричного моделювання процесів у грошово-кредитній сфері.

Для дослідження даної проблеми ми обрали декілька мікроекономічних показників.
Оцінимо параметри економетричної моделі, що характеризує залежність добробуту населення від чотирьох чинників:

Цільова функція матиме вигляд:

$$y_{itmax} = a_0 + a_1x_{it1} + a_2x_{it2} + a_3x_{it3} + u_i,$$

- y_{it} – добробут населення;
- x_{it1} – депозитні вклади в банку;
- x_{it2} – видані кредити;
- x_{it3} – витрати домогосподарств;
- a_0, \dots, a_4 – параметри моделі.

Розв’язування.

Оператор оцінювання параметрів моделі за 1МНК має вигляд

$$\hat{A} = (X'X)^{-1}X'Y,$$

Де:

X' – матриця розмірністю (4x4), транспонована до матриці X .
Знайдемо розв’язок за чотири кроки:

$$1) (X'X) = (XX') =$$

	Заробітна плата	Депозити	Кредити	Витрати домогосподарств
2004	94608	599000000	736000000	215672
2005	117227	883000000	968000000	274241
2006	160621	1358000000	1654000000	381404
2007	206473	2095000000	3126000000	479309

$$2) (X'X)^{-1} =$$

1,057E-05	1,6694E-09	1,3587E-09	4,63667E-06
8,53E-06	1,1325E-09	1,03306E-09	3,64643E-06
6,226E-06	7,3638E-10	6,04595E-10	2,62189E-06
4,843E-06	4,7733E-10	3,19898E-10	2,08634E-06

$$3) X'Y =$$

14114,1371
2,09670608
1,82136761
10894,1951

$$4) \hat{A} = \text{вектор}$$

0,21467079
2,5536E-05
1,6117E-05
0,07550094

Знайдені методом 1МНК оцінки параметрів такі:

$a_0 = 0,21467079$; $a_1 = 2,5536E-05$; $a_2 = 1,6117E-05$; $a_3 = 0,07550094$;

Економетрична модель має вигляд

$$\hat{Y} = 0,21467079 + 2,5536E-05x_1 + 1,6117E-05x_2 + 0,07550094x_3$$

Отже,

- коли за всіх однакових умов незалежна змінна x_1 (депозити) збільшується (зменшується) на один млн.ум.од, то залежна змінна \hat{Y} (добробут населення) також збільшується (зменшується) на $2,5536E-05$ млн.ум.од.
- Якщо за інших незмінних умов незалежна змінна x_2 (видані кредити) збільшується (зменшується) на один млн.ум.од., то залежна змінна \hat{Y} (добробут населення) навпаки зменшується (збільшується) на $1,6117E-05$ млн.ум.од.
- Аналогічно, збільшення (зменшення) на один млн.ум.од. незалежної змінної x_3 (витрати домогосподарств), збільшує (зменшує) добробут населення на $0,07550094$ млн.ум.од.
- Якщо значення всіх незалежних змінних дорівнює нулю, то значення \hat{Y} дорівнює $a_0 = 0,21467079$.

Розроблена модель характеризується наступними ознаками на даному етапі:

- динамічна - без урахування лагів або запізнь між входами та виходами (за виключенням запізнення впливу інвестицій в основний капітал на збільшення виробничого капіталу);
- неперервна ;
- детермінована (за виключенням деяких екзогенних змінних, для яких відсутні модельні зв'язки);
- нелінійна;
- аналітична.
- багатofакторна

Представлена модель дає можливість відповісти на два головних питання:

1. Що буде, якщо...? Тобто, як зміняться вихідні макроекономічні показники (реальний та номінальний ВВП, індекс споживчих цін, реальна заробітна плата, кількість зайнятих) при зміні інструментів грошово-кредитної і бюджетно-податкової політики.

2. Що потрібно зробити? Чи як повинні змінитися керовані параметри в межах заданих обмежень на вході, щоб забезпечити задані показники на виході.

Проблема впливу грошово-кредитної політики на **соціум** порушувалась задовго до створення української фінансової системи. Зв'язок між грошово-кредитною політикою та діяльністю домогосподарств, і фірм можна простежити на прикладі трансмісійного механізму. Фундамент теоретичної основи трансмісії було закладено Кейнсом, для дослідження впливу пропозиції грошей на економічну поведінку фірм і домогосподарств.

Трансмісійним або передавальним механізмом (transmission mechanism monetary policy) Кейнс назвав систему змінних, через яку пропозиція грошей впливає на економічну активність. Послідовники Кейнса вивчають вплив грошової пропозиції на економічну діяльність за допомогою структурних моделей, що відображають функціонування економіки, у вигляді системи рівнянь, які описують поведінку фірм і споживачів в різних секторах національного господарства. Ці рівняння характеризують канали, по яких здійснюється дія грошово-кредитної політики.

Структура трансмісійного механізму складається з каналів, які є своєрідними ланцюжками макроекономічних змінних, по яких передається імпульс змін, що генерується грошовими властями за допомогою інструментів грошово-кредитної політики.

Канали трансмісійного механізму

Імпульс змін, переданих економіці грошово-кредитною політикою, проходить три фази розвитку. На першій фазі інструмент центрального банку надає ефект на ринкові процентні ставки і валютний курс. В другій фазі відбувається корекція цін на фінансові активи, яка позначається на витратах домогосподарств і фірм. Зміни, що відбулися в реальному секторі, повертаються до фінансової системи через зміни в структурі балансу позичальників. Починається другий раунд корекції ринкових процентних ставок. Нарешті, протягом третьої фази спостерігається макроекономічна адаптація: зміна темпів економічного зростання і безробіття, що індукує перерахунок цін і заробітної платні. Національне господарство переходить до нової економічної рівноваги. Можна виділити декілька схем, по яких в другій фазі трансмісії імпульс грошово-кредитних змін впливає на сукупний попит. Ці схеми і є каналами трансмісійного механізму. Таких каналів в економічній теорії виділяється дещо.

Канал процентної ставки (interest rate channel) традиційно вважається головним каналом трансмісійного механізму. Більшість макроекономічних моделей грошово-кредитної політики описує вплив центрального банку на економіку через регулювання процентних ставок. Канал процентної ставки характеризується класичний IS-кривий в кейнсіанській моделі або «випереджаючий» IS-кривий в неокейнсіанській моделі. **Початкова ідея** каналу процентної ставки достатньо проста: при даному рівні жорсткості цін збільшення номінальної процентної ставки веде до зростання реальної ставки і витрат залучення фінансових ресурсів. Дорожчання ресурсів, у свою чергу, позначається скороченням споживання і інвестицій.

Іноді канал процентної ставки розбивається на два канали:

«канал заміщення» (substitution-effect-in-consumption channel) і **«канал доходу і потоку наявних надходжень» (income and cash-flow channel)**. В першому випадку зміна процентної ставки запускає механізм міжтимчасового арбітражу. Ріст ставки знижує стимули економічних агентів витратити свої засоби в поточний період часу. Витрати переносяться в часі на більш пізній період. Як наслідок, скорочується внутрішній кредитування, номінальні грошові залишки і реальний сукупний попит. Канал працюватиме, якщо в економіці широко поширені споживацькі кредити, кредитні карти і інші роздрібні фінансові послуги, призначені для споживачів товарів і послуг. В другому випадку (канал доходу і потоку наявних надходжень) зміна процентної ставки робить вплив на доходи економічних агентів. Зростання ставки перерозподіляє доходи від позичальників, таких як уряд, або молоде покоління, до заощаджувачів, наприклад, пенсійним фундаціям. Це збільшує купівельну спроможність накопичувачів, але скорочує її у позичальників. У зв'язку з тим, що накопичувачі менш схильні витратити заощадження, ніж позичальники, то сукупні витрати знижуються.

Канал добробуту (wealth channel) вперше описується в гіпотезі заощаджень в процесі життєвого циклу, розробленій Франком Модільяні і Альбертом Ендо. Добробут домогосподарств (заощадження) в гіпотезі виступає головною детермінантою споживацьких витрат. У зв'язку з тим, що зміна процентної ставки робить вплив на цінність довгострокових фінансових активів, в яких розміщуються заощадження (акції, облігації, нерухомість, дорогоцінні метали), її зростання веде до зниження добробуту і падіння споживання.

На широкому каналі кредитування (broad credit channel) або балансовому каналі (balance sheet channel) також присутні фінансові активи, але на відміну від попереднього каналу тут вони грають головну роль. В моделі, розробленій Бенжаміном Беренком і Марком Гертлером, активи служать забезпеченням кредитів, видаваних як фірмам, так і домогосподарствам. Якщо кредитний ринок позбавлений недоліків (тобто ефективний), зниження цінності забезпечення ніяк не позначається на інвестиційних рішеннях. Проте за наявності інформаційних і агентських витрат падіння цін на фінансові активи веде до зростання процентної премії, виплачуваної позичальниками за зовнішнє фінансування, що, у свою чергу, провокує зниження об'єму споживання і інвестицій. Нерідко балансовий канал називають **«каналом фінансового акселератора» (financial accelerator channel)**.

У вузькому каналі кредитування (narrow credit channel) або каналі витрат залучення капіталу (cost-of-capital channel) основне місце займає банківське кредитування. Ідея каналу банківського кредитування вперше була висунута Робертом Руза в 1951 р., а потім детально проаналізована Бенжаміном Беренком і Аланом Блайндером в 1988 р. Її суть полягає в тому, що центральний банк, зменшуючи об'єм резервів, що знаходяться у розпорядженні комерційних банків, тим самим вимушує їх скоротити пропозицію кредитів. Фірмам і домогосподарствам, в значній мірі залежним від банківських кредитів і, що не мають їм альтернатив, нічого не залишається, як зменшувати свої витрати.

Канал валютного курсу (exchange rate channel) є ключовим елементом моделей грошово-кредитної політики у відкритій економіці. В його роботі задіяний непокритий паритет процентних ставок. Піднімаючи внутрішню процентну ставку по відношенню до іноземної, центральний банк провокує зростання форвардного валютного курсу. Зміцнення місцевої валюти неминуче приводить до скорочення чистого експорту і сукупного попиту. В деяких країнах, де національне господарство багато в чому є самодостатнім, і його модель близька до закритої економіки, канал валютного курсу часто не береться до уваги.

Монетаристський канал (monetarist channel) був запропонований сучасним апологетом монетаризму Аланом Мелтцером в 1995 р. Канал є монетаристським в тому розумінні, що їм описується прямий ефект, що надається грошовою пропозицією на ціни активів. Згідно Мелтцеру через те, що портфельні активи не виступають досконалими субститутами, вживання інструментів грошово-кредитної політики веде до коректування структури накопичених активів і відносних цін на них, що, кінець кінцем, зачіпає реальний сектор економіки. В монетаристському каналі процентна ставка не відіграє особливої ролі, грошово-кредитний імпульс змін передається через грошову базу. Хоча монетаристський канал на рівні макроекономічних моделей і не визнаний повноцінним, його можна використовувати в специфічному аналізі, як, наприклад, у разі нульових процентних ставок в Японії кінця 1990-х рр.

В таблиці 1 перераховані канали трансмісійного механізму грошово-кредитної політики, що входять в моделі центральних банків країн Європи. Канал валютного курсу присутній абсолютно у всіх моделях. В рівнянні каналу враховуються такі цінові змінні як ціни на нафтопродукти, експортні і імпорتنі товари і послуги. Зміна торгового балансу приводить до корекції внутрішніх цін і заробітної платні. Валютний курс

робить вплив на конкурентоспроможність і реальну заробітну платню, щонайменше, в короткостроковому і середньостроковому періоді.

Канал заміщення також існує у всіх моделях. В моделях Центрального Банку Ірландії і Європейського Центрального Банку реальні короткострокові процентні ставки впливають на поточне споживання. Майже такий же ефект процентних ставок на споживання описується в моделях Банку Португалії і Банку Греції. В моделях німецького Бундесбанка і Національного Банку Бельгії на величину споживання на душу населення впливають не короткострокові, а довгострокові процентні ставки. В Італії, Австрії і Фінляндії споживацькі витрати залежать від банківських кредитних ставок.

Не дивлячись на те, що канал витрат залучення капіталу, входить в більшість моделей центральних банків, механізми роботи цього каналу значно різняться. У ряді моделей (наприклад, Банку Фінляндії і Європейського Центрального Банку) на приватні інвестиції надає ефект короткострокові ставки, в інших моделях на інвестиції впливають довгострокові ставки (Центрального Банку Ірландії, Банка Іспанії, німецького Бундесбанка). Існує також варіант з комбінацією обох ставок (Банк Франції. Центральний Банк Люксембурга, Національний Банк Бельгії, Банк Португалії).

Суміщений канал доходу і потоку наявних надходжень виключений з моделей Банків Греції і Ірландії, у зв'язку з тим, що в цих країнах фінансові портфелі домогосподарств і фірм не грають значної ролі в економіці. В моделі Національного Банку Бельгії канал доходу і потоку наявних надходжень враховує також ефект перерозподілу портфеля домогосподарств і фірм.

Канал добробуту викликає найбільші дискусії серед економістів центральних банків. Він не входить в моделі Німеччини, Греції, Іспанії, Франції і Португалії. В тих моделях, де він присутній, причиною зміни добробуту є коливання цін на фінансові активи (МЗ, облігації, акції і чисті іноземні активи). В моделі Центрального Банку Австрії курс акцій є ендегенною змінною. Таку ж природу мають ціни на нерухомість в моделі Банку Фінляндії і вартість фінансового портфеля, що складається з нерухомості, акцій і облігацій, в моделі Національного Банку Бельгії. Крім того, в моделях Банку Фінляндії і Національного Банку Бельгії добробут впливає не тільки на споживання, але і на житлові інвестиції через ціни на нерухомість.

Окрім перерахованих каналів кожний центральний банк розробив свої власні специфічні канали, що враховують національні особливості економіки. Наприклад, інфляційний канал (inflation channel), пояснює динаміку споживання у Франції з погляду ефекту Пігу. В німецьку модель входить монетариський канал, що передає імпульси змін через процентну ставку. Вона, у свою чергу, робить вплив на інфляцію через ціновий геп, є відхиленням поточного рівня цін від рівноважного рівня цін згідно моделі «P-Star». Монетариський канал, що враховується також в моделі Європейського Центрального Банку, припускає, що інфляція в довгостроковій перспективі є грошовим феноменом. Зниження процентної ставки в моделі німецького Бундесбанка приводить до стиснення агрегату МЗ, що викликає падіння цін в короткостроковому періоді. В італійській моделі існують також два додаткові канали: канал очікувань (expectations channel), що характеризує вплив змін в грошово-кредитній політиці на інфляційні очікування, а також портфельний канал (portfolio channel), що описує ефект перерозподілу портфелів домогосподарств і фірм. Останній канал також входить в модель Національного Банку Бельгії, проте там він поєднується з каналом доходу і потоку наявних надходжень.

Для дослідження проблеми з переліку факторів і показників ми обрали три, по зміні яких можна прослідкувати залежність одного від іншого:

- середньомісячна номінальна та реальна заробітна плата найманих працівників;
- депозити фізичних осіб (у національній та іноземній валюті);
- кредити, надані фізичним особам (у національній та іноземній валюті);

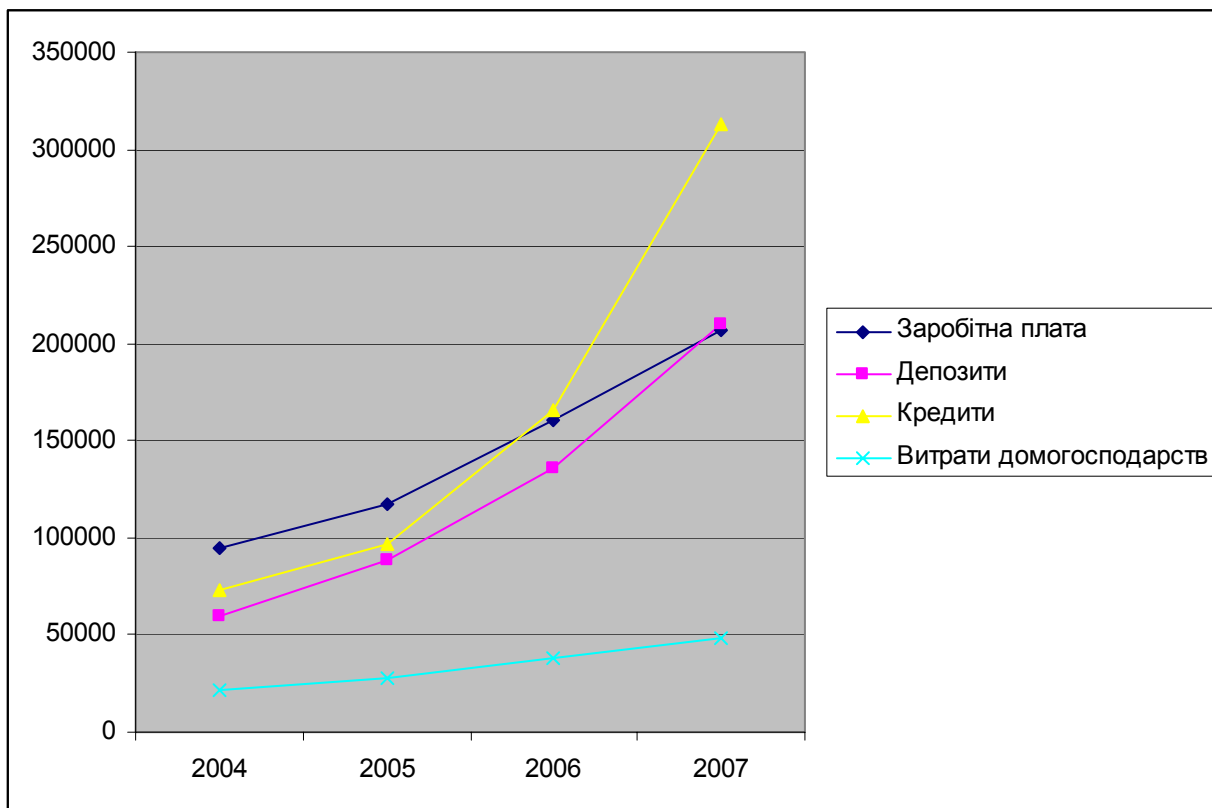
Зарплата				
Показники	Роки			
	2004	2005	2006	2007
Видана з/п по Україні	94608	117227	160621	206473

Вклади				
Показники	Роки			
	2004	2005	2006	2007
Депозитні вклади млн.грн.	59900	88300	135800	209500

Кредити				
Показники	Роки			
	2004	2005	2006	2007
Вимоги банків за наданими кредитами	73600	96800	165400	312600

Витрати домогосподарств				
Показники	Роки			
	2004	2005	2006	2007
Витрати домогосподарств	21567,2	27424,1	38140,4	47930,9

Порівняння

За даними управління НБУ у Вінницькій області вимоги за кредитами банківської системи області станом на 1 вересня 2007р. становили 3126 млн.грн., що в 1,88 рази більше проти відповідного періоду минулого року. У структурі вимог банків за кредитами наданими домогосподарствам регіонів лівова частина належить споживчим кредитам __%, друге місце займає іпотечне кредитування __%, на долю інших кредитів, виданих населенню припадає __%.

У 2007 році порівняно з 2006 роком рівень життя населення підвищився, про що свідчить зростання реальної номінальної заробітної плати. Про підвищення доходів населення свідчить стабільне зростання вкладів населення в установи комерційних банків, яке мало місце і за підсумками 2006 року.

Проаналізувавши діаграму можна простежити залежність депозитних вкладів і середньомісячної заробітної плати від виданих кредитів. Підводячи підсумки можна стверджувати, що кредитні ресурси прямо пропорційно впливають на соціальну стабілізацію суспільства.

В ринковій системі головну небезпеку для домогосподарств і фірм являють коливання цін на фінансові активи, що трапляються унаслідок екзогенних шоків. Через те, що економічні агенти мають в своєму розпорядженні великі портфелі фондових активів, вони стають чутливими до коливань на фінансових ринках.

Основною задачею центрального банку в ринковій системі є зниження коливань фінансових ринків, що веде до зростання стабільності всієї системи. В банківській фінансовій системі домогосподарства і фірми мало чутливі до коливань цін на фінансові активи. Тимчасові шоки, включаючи зміни в грошово-кредитній політиці, не роблять на них пряму вплив, оскільки шоки поглинаються банківським сектором. Стабільність банківської системи досягається за рахунок довгострокових зв'язків між банками, корпораціями і домогосподарствами. Спільно вони здатні досягти великих економічних вигод, ніж поодиноці. Ради виживання системи необхідна відсутність постійних шоків або структурних змін, здатних порушувати довгострокові зв'язки між трьома групами агентів. В ринковій фінансовій системі, навпаки, кожний економічний агент діє самостійно на свій страх і ризик, внаслідок чого він максимізував вигоди тільки в короткостроковій перспективі.

За результатами аналізу можна зробити ще один цікавий висновок: фінансування людського розвитку має значний зворотній зв'язок з "негативними" соціальними умовами в кожній окремій області, зокрема, з безробіттям, рівнем злочинності, заборгованістю із заробітної платні та пенсій, нестабільністю шлюбів. Іншими словами, належне фінансування людського розвитку пов'язане зі зменшенням соціальних проблем. У підсумку, незалежно від того, з якого боку подивитися на проблему, зусилля на місцевому рівні, спрямовані на покращання соціальних послуг, таких як освіта, охорона здоров'я, житло та комунальні послуги мають прямий вплив на життя людей та створюють більш високий рівень людського розвитку.